

۵۳. مطابقت مبتدای وصفی با مابودنش (مفعولش) چیست؟

۱. وصف (مبتدای وصفی) مابودنش سید و سید رحیم

۲. وصف (خبر مقدم) مابودنش (مبتدای مؤخر)

مفعول
۲ وجه

مطابقت دارد

۳. وصف (خبر مقدم) مابودنش (مبتدای مؤخر)

تثنی و جمع

۴. مطابقت وصف با مابودنش نزاع شده باشد وصف (مبتدای وصفی)

حل القادمان الغائبان
خبر مقدم مبتدای مؤخر
ثنی ثنی

حل قائم الغائب
مبتدای وصفی خبر مقدم
مفرد مفرد

دو بولد مافریقیه

ما مسافر اخوای
ثنی هبته اوصی ثنی
مفرد سید و سید رحیم

۴۵-۵۰ زبانی جاری است مبتدا حذف شود ؟

لغظی

حذف مبتدا - جوازی (بالتکلیف بقرائن) قرینه
مکتوی

هرگاه قرینه‌ای درجمله وجود داشته باشد تا بتوان مبتدا را معین کرد در این

صورت حذف مبتدا جاری است مانند: الطَّيْبُ الْاَوَّلُ

که در اصل بوده: هَذَا الطَّيْبُ الْاَوَّلُ

مبتدا خبر

بالتکلیف بقرائن

حذف مبتدا جوازا - غالباً در پاسخ سؤال و استفهام
موارد دیگری

در پاسخ کیف الیون؟ گفته شود: مریض

که در اصل بوده: أَجَى مَوْلِیْنِ یا هُوَ مَوْلِیْنِ

مبتدا خبر

مبتدا خبر

موارد دیگری مانند: مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ رِشْنُ أَسَاءَ فَعَلِهَا

که در اصل بوده: فَعَمِلَ لِنَفْسِهِ فَأَسَاءَ وَهَدَّ عَلَیْهَا

مبتدا خبر

مبتدا خبر

هر کس خوبی کند پس خوبی او به نفع خودش و هر کس بدی کند پس بدی او

او به ضرر خودش است.

۵۵. در چه جایگاهی مبتدا و جواب حذف می شود؟

۱- جواب قسم جازین مبتدا شود.

۲- خبر مصدر، از حیث مبتدا و جازین مبتدا باشد.

۳- هرگاه مستثنی، دخیل و کلمه بود کاسیما مرفوع باشد.

۴- در باب فعل و فعل و نفس دخیل و اسم مفعول خبر است.

۵- خبر، وقت مفعول است.

موارد وجوبی حذف
مبتدا

۱- جواب قسم جازین مبتدا شود

فی ذمتی لأفعلن
قسم می خورم فلان کار را می آورم.

که در اصل بوده : فی ذمتی یمنین لأفعلن
جاءه خبره حذف جازین مبتدا شده جواب قسم است.
خبر مقدم وجوبی مبتدا

۲- خبر مصدر بوجه از حیث مبتدا و جازین مبتدا شده است.

صبر صبر حیل

که در اصل بوده : صبری صبر حیل
مبتدای مرفوع مصدر خبر
مطلوبه

۳. هرگاه مشت، یعنی طرد بود لایما موزون باشد.

اكرم العلماء ولا سيما زيد

که در اصل چون: اكرم العلماء ولا سيما هو زيد

توضیح لایما ازادات مشت است طرد بود مشت است و در کس

مضویات است اما گاهی وجوه اعرابی دیگری مانند جریا رفع می پذیرد، چنانکه

مشتی بود لایما در حال رفعی باشد می توانیم بگوییم مبتدا هو با حذف شده است.

موصوله * لایسی الی + صله (هوزید)

اسم نکره ** لایسی شی + صلت (هوزید)

لا + سی + ما

نقی مثل

* دو موصول باید صله بیاید و باید جمع باشد پس زید به تنهایی کافی نیست ماضی هو
جایز دارد.

** و چنانکه ما اسم نکره باشد در لایما باید وصف کنیم تا از نکره خارج نشود پس

صفت می خواهد پس در هر دو صورت چه ما بود لایسی موصوله باشد یا اسم نکره

باید پیش جمع بیاید: هُوَ زید

کُزوف

۴. در باب نفم و نبتن زمانی که اسم مخصوص آنجا خبر باشد.

نَفَمَ الرَّجُلُ زَيْدٌ «چه خوب مردی است زید.»

که در اصل بوده: نَفَمَ الرَّجُلُ هُوَ زَيْدٌ
مبتدای محذوف و جواباً

۵. زمانی که خبر، نَفَمَ مقطوع باشد. «نَفَمَ مقطوع از مَبْنُوع»

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْكَرِيمِ

در اصل بوده: الْحَمْدُ لِلَّهِ هُوَ الْكَرِيمِ
مبتدای محذوف و جواباً

توضیح: نَفَمَ مقطوع؛ صفتی است که از بیعت با موصوف خود در اعراب

همراه نیست و بیان خبر برای مبتدای محذوف مرسوم شده است.

۵۶. چه زمانی جوازاً حنرف می شود ؟

۱- هرگاه حنرف در جواب استغناء باشد

۲- بعد از اذان یا اقامه

۳- در غیر این دو مورد

حنرف جوازاً حنرف

۱- هرگاه حنرف در جواب استغناء باشد

مَنْ عَذَلَ ؟ أَتَوَكُّ

در اصل بوده : مَنْ عَذَلَ ؟ أَتَوَكُّ بِعَذَلِي

حنرف حنرف جوازاً

۲- بعد از اذان یا اقامه

حَرْجَبْتُ مَاذَا الْوَدَّ

در اصل بوده : حَرْجَبْتُ مَاذَا الْوَدَّ مَا هُنَّ

[« کَمِنْ جود »]

حنرف حنرف جوازاً

« بدست پدر فرشته و بدادش »

أَبْرَكَ نَاجِعٌ أَخَوَكُ

۳- مواردی دیگر :

أَبْرَكَ نَاجِعٌ أَخَوَكُ نَاجِعٌ

حنرف حنرف جوازاً

۵۷. چه زمانی حذف می شود خبر بصورت وجوبی ؟

۱. جواب قسم صریح جائزین خبر باشد.

۲. جواب لولا جائزین خبر باشد.

۳. ظرف یا جار و مجرور جائزین خبر باشد.

۴. پیش از مفعول وصف نفی یا استثناء باشد.

حذف وجوبی خبر

۱. جواب قسم صریح نفی چیزی که در غیر قسم استعمل لغت شود.

لَعْنَةُ مَنْ لَا يُؤْمِنُ

مبتدا خبر حذف وجوبی "جواب قسم صریح جائزین قسمی"